

عصب سه قلو در کجای مغز قرار دارد و درد عصب سه قلو چه شرایطی ایجاد می‌کند؟

عصب سه قلو (Trigeminal nerve) چیست و چه جایگاهی در مغز دارد؟

عصب سه قلو یا سه‌شاخه، در قسمت پنجم عصب جمجمه قرار گرفته است و مسئولیت تأمین اعصاب حرکتی و حسی را بر عهده دارد. چهار هسته‌ی این عصب در اعمال حرکتی و حسی اندام مانند دندان‌ها، صورت و پوست نقش عمده‌ای ایفا می‌کنند.

عصب سه قلو را (گانگلیون) سه قلو نیز می‌نامند. ایم عصب در واقع شبیه به غده‌ای است که از قسمت جانبی مغز بیرون زده باشد.

سه شاخه‌ی عصبی زیرمجموعه‌ی این عصب عبارتند از:

- عصب آرواره‌ای بالایی (ماگزیلار)
- عصب آرواره‌ای پایینی (ماندیبولار)
- عصب چشمی (افتالمیک)

درد عصب سه قلو

درد عصب سه قلو نوعی بیماری عصبی است. که در آن که اعصابی که در مغز مسئول حواس دندان‌ها، صورت، جمجه، دهان و بینی هستند، دچار به اختلال می‌شوند.

دلایل بیماری درد عصب سه قلو:

تحریک عصب سه قلو به مدت طولانی و تغییرات «دژنراتیو عقده گاسر» فشاری وارد شده بر اعصاب از راه عروق خونی اختلال در ریشه‌های عصبی بر اثر فشار عروقی ناشی از «قوس آئورت»

علائم درد عصب سه قلو:

- درد و سوزش شدید در ناحیه صورت
- احساس درد در یک قسمت صورت
- حملات ممکن است چندین بار در طول روز اتفاق بیفتند و بیشتر اوقات تا پانزده دقیقه طول می‌کشند.
- این نوع درد معمولاً با اصلاح کردن، ضربه زدن به صورت و لمس آن، جویدن، مسواک کردن و قرارگیری در معرض باد بروز می‌کند.

عوامل:

- بالا رفتن سن
- روماتوئید آرتریت
- [سندرم شوگرن](#) (نوعی از اختلالات التهابی)
- تعدد اسکروز (تصلب)

چه افرادی در معرض خطر هستند؟

- در بیماران مبتلا به ام‌اس، نورالژی عصب سه قلو شدیدتر از افرادی عادی بروز می‌کند.
- ریسک ابتلا به این بیماری در افراد بالای 40 سال بیشتر است و در زنان به طور معمول سه برابر بیشتر از مردان شایع است.

درمان درد عصب سه قلو:

- تنها راه درمان در شرایط حاد، انجام عمل جراحی است.
- بسیاری از علائم این بیماری با درمان به موقع برطرف می‌شوند.

عواقب درد عصب سه قلو:

انقباض عضلات صورت به طور غیرارادی که می‌تواند باعث کشیده شدن دهان و بسته شدن ناگهانی چشم شود. این موضوع امکان دارد نوعی تیک دردناک در فرد ایجاد کند.

فعالیت‌های مجاز:

مبتلایان به درد عصب سه قلو را از فعالیت خاصی منع نمی‌کنند. ولی تا حد امکان نباید در معرض باد (سرد و گرم) قرار بگیرند.

رژیم غذایی:

رژیم غذایی خاصی به این بیماران تجویز نمی‌شود. فقط در صورت تشدید درد در یک قسمت از صورت، توصیه می‌شود که جویدن با طرف دیگر را امتحان کنند.

پیشگیری:

درد عصب سه قلو اغلب ناگهانی بروز می‌کند، بنابراین پیشگیری خاصی نمی‌توان برای آن در نظر گرفت. ولی با کاهش فشارهای عصبی و میزان استرس و همچنین قرار نگرفتن در معرض باد مستقیم (سرد و گرم) می‌توان تا حد زیادی ریسک ابتلا به آن را کاهش داد. همچنین توصیه می‌شود بیمار از فعالیت‌هایی که باعث تشدید درد می‌شوند مانند جویدن و اصلاح صورت اجتناب کند.

کی به پزشک مراجعه کنیم؟

Dr. Seyyed Hossein Aghamiri

دکتر سید حسین آقامیری

- بروز نشانه‌های غیر قابل کنترل و جدید در فرد مبتلا
  - هنگامی که با مصرف داروهای تجویز شده عوارضی برای فرد مبتلا پیش بیاید.
  - داشتن سابقه خانوادگی ابتلا به درد عصب سه قلو و بروز علائم در فرد
- در صورت مشاهده موارد مذکور، مراجعه به یک [متخصص مغز و اعصاب در تهران](#) یا شهرهای دیگر ضروری است.

نحوه درمان

- ۱- قطع «عقده گاسر» از طریق پوست:
با این روش رشته‌های عصبی کوچک بدون «میلین» و رشته‌های عصبی دارای غشای نازک «میلین» به وسیله حرارت از بین می‌روند.
- ۲- از بین بردن فشار عروقی که بر عصب سه قلو به صورت وارد می‌شود.
- ۳- روش میکروسکوپی:
از این شیوه برای از بین بردن فشار وارد شده بر عصب سه قلو استفاده می‌شود. زیرا ممکن است درد ناشی از فشار عروق داخل ریشه عصب سه قلو باشد.
- ۴- تجویز داروهای ضد تشنج برای بیمار، البته ممکن است حتی در مدت زمان طولانی، مصرف این داروها تاثیری در تسریع درمان نداشته باشد.
- ۵- عمل جراحی:
معمولاً به دو روش صورت می‌گیرد:
  - انجام عمل از طریق پوست
  - کاهش دادن فشار از طریق عروق کوچک

داروهای مجاز برای درد عصب سه قلو :

- ۱- داروی «کاربامازپین» (ضد تشنج) : این دارو باعث کاهش انتقال ایمپالسها در اعصاب شده و درد در بیماران مبتلا به نورالژی عصبی را تسکین می‌دهد.

نکته: کاربامازپین حتماً باید همراه با غذا مصرف شود و سطح سرمی دارو برای جلوگیری از اثرات سمی، نیاز به کنترل دارد.

عوارض:

- خواب‌آلودگی
- تهوع
- سرگیجه و [سردرد](#)
- مصرف طولانی‌مدت این داروها، باعث می‌شود بیمار از نظر «دپرسیون» مغز استخوان، به مراقبت‌های ویژه نیاز داشته باشد
- نکته: ممکن است پزشک به جای «کاربامازپین»، «فنی‌توئین» به بیمار تجویز کند.
- ۲- داروی «باکلوفن» و گمپانتین (نورونتین): این داروها برای کنترل درد تجویز می‌شوند. در صورت عدم تسکین درد، «فنی‌توئین» (دیلان‌تین) تجویز می‌شود.
- ۳- داروهای ضدافسردگی سه حلقه‌ای: مثل «نورتریپتیلین» و «آمی‌تریپتیلین فرآیندهای شیمیایی در مغز و نخاع را تشدید می‌کنند و این باعث کنترل درد می‌شود
- ۴- تزریق «فنول» یا الکل به عقده «گاسر» در اطراف عصب سه قلو، با این کار می‌توان درد را تا چندین ماه کاهش داد.
- ۵- داروی گاباپنتین: اغلب به عنوان مسکن درد ناشی از اعصاب صدمه دیده در اثر ابتلا به بیماری زونا یا دیابت به مصرف می‌رسد.